

Programmabegroting 2026

Versie: Vastgesteld door raad

13 november 2025

Gemeentelijk duurzaamheidsprogramma

In de paragraaf duurzaamheid van de begroting zijn de 5 hoofddoelen\onderdelen vanuit het Programma Duurzaamheid weergegeven:

1. Een programmatische aanpak
2. Naar een duurzame samenleving
3. Naar een gezonde leefomgeving
4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie
5. Samenwerking aan duurzaamheid met de samenleving

Hieronder zullen we per onderdeel ingaan op:

- langetermijndoelen (wat willen we bereiken)
- de geplande activiteiten voor 2026 (wat gaan we ervoor doen)
- monitoring (indicatoren uit de Duurzaamheidsagenda en het coalitieakkoord 2022 - 2026)

1. Een programmatische aanpak

Wat willen we bereiken?

- Via een programmatische aanpak op duurzaamheid willen we binnen Diemen de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen. Daarmee willen we de langetermijndoelen duurzame samenleving en gezonde leefomgeving van het Programma Duurzaamheid realiseren. Aanvullende duurzaamheidsambities en acties uit het coalitieakkoord voor de periode 2026-2030 moeten worden opgenomen in het Programma Duurzaamheid.

Wat gaan we ervoor doen in 2026?

- Opstellen vervolgactieplan 2026 - 2030 voor het Programma Duurzaamheid
- Uitvoeren jaarprogramma duurzaamheid 2026 (de acties uit de paragraaf duurzaamheid van de begroting 2026) op basis van de Duurzaamheidsagenda 2020-2025, het vervolgactieplan 2026-2030 en aanvullende acties uit het Coalitie-akkoord
- Opname van duurzaamheid bij ontwikkeling van nieuw gemeentelijke beleid
- Starten met opnemen van duurzaamheidsbeleid in gemeentelijke Omgevingsplan
- Voortzetten van het verstrekken van duurzaamheidsleningen en duurzaamheidssubsidies voor kansrijke verduurzamingsinitiatieven vanuit de samenleving.
- Voortzetten interne en externe communicatiecampagnes duurzaamheid
- Met communicatiecampagnes en acties duurzaamheid bijdragen aan feestjaar Diemen 800 jaar

Monitoring

Wat	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Aantal verstrekte duurzaamheidsleningen	11	7 ¹	15	10

¹ De gemeentelijke duurzaamheidslening werd tot op heden vooral gebruikt voor aanschaf van zonnepanelen als enkelvoudige maatregel. Bij de landelijke energiebespaarlening moest namelijk naast zonnepanelen tenminste 1 extra maatregel worden meegefinancierd. Met de aangekondigde afschaffing van de salderingsregeling en het in rekening brengen van kosten voor teruglevering door energieleveranciers is de markt voor plaatsing van zonnepanelen ingestort. Dit is terug te zien in het aantal aangevraagde duurzaamheidsleningen.

2. Naar een duurzame samenleving

Met de pijler Duurzame samenleving uit de Duurzaamheidsagenda gaan we het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegen. Tot de pijler duurzame samenleving behoren de volgende drie thema's: Energie & Klimaat, Afval & Circulaire Economie, Natuur & Biodiversiteit.

2.A PROGRAMMA ENERGIE & KLIMAAT

Wat willen we bereiken?

- 2040 fossiel onafhankelijke gemeente
- 90% CO₂ reductie in 2050 (Klimaatakkoord)
- Minimaliseren emissie overige broeikasgassen
- 2030 20,8 GWh opwek zonne-energie/25 hectare zonnepanelen op grote daken
- Het tijdig realiseren van een toekomstbestendig energiesysteem om daarmee ruimtelijke, economische en klimaatdoelstellingen te faciliteren (Energievisie Noord-Holland Zuid)

Wat gaan we ervoor doen in 2026?

- Aanpak (bovenregionale) energie-infrastructuur
 - Deelname aan de provinciale Taskforce Energie-Infrastructuur Noord-Holland
 - Deelname aan het regionaal overleg tussen Liander en de Amstelland gemeenten over het Energiesysteem Actieplan (ESAP)
 - Deelname aan de planuitwerking voor een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad-Ens
 - Deelname aan de verkenning voor een nieuw 380 kV hoogspanningsstation aan de zuidoostkant van Amsterdam
 - Deelname aan de projectprocedures voor het verzwaren van de bestaande 380 kV hoogspanningsverbindingen Beverwijk - Diemen en Krimpen a/d IJssel - Diemen
- Uitvoering Regionale energie strategie (RES):
 - Voortzetting deelname stuurgroep en werkgroep RES Noord-Holland Zuid
 - Voortzetting regionale samenwerking Opwek Energie op Rijksgronden (OER)
 - Verkenningsfase voor windturbines in de Diemerscheg
 - Tender voor exploitatie zonnepanelen langs de Rijkswegen vanuit Energieroute Noord-Holland (mits Projectbesluit gerealiseerd kan worden) Energieroute Noord-Holland | Energie op Rijksgrond
- Uitvoering Transitievisie Warmte/Opstellen Warmteprogramma
 - Deelname regionale samenwerking warmtetransitie Noord-Holland Zuid
 - Voortzetten MRA samenwerking voor onderzoek naar de ontwikkeling van aardwarmte
 - Voortzetten samenwerking Vattenfall verduurzamen Diemercentrale
 - Voortzetten samenwerking Equinix en Switch warmte datacenters als bron voor mogelijk warmtenet Diemen
 - Voortzetten samenwerking ontwikkeling regionaal publiek warmtebedrijf
 - Opstellen Warmteprogramma als actualisatie van de Transitievisie Warmte
 - Voortzetten opstellen Plan-MER voor het Warmteprogramma
 - Uitvoering afspraken over energie in het kader van de meerjarenafspraken met woningcorporaties
 - Implementatie en uitvoering Soortenmanagementplan (SMP)² voor invulling van de onderzoeksverplichting beschermde diersoorten bij isolatie van gevels en daken:
 - aanleg alternatieve verblijven voor vleermuizen en vogels.
 - Vergunningverlening op basis van soortenmanagementplan
- Wijkaanpak warmtetransitie

² de Raad van State heeft uitspraak gedaan over voldoende ecologisch onderzoek bij isolatie van dak en spouwmuur van woningen. Om isolatie mogelijk te blijven maken moeten gemeenten een soortenmanagementplan opstellen en alternatieve verblijven voor vleermuizen gaan aanleggen.

- Voortzetten wijkaanpak warmtetransitie Diemen Zuid en Diemen Centrum (Ruimzicht)
 - Voortzetten participatieaanpak Diemen Zuid
 - Starten participatieaanpak Diemen Centrum
- Starten aanpak verduurzaming utiliteitsbouw (bedrijventerreinen en maatschappelijk vastgoed)
- Faciliteren en ondersteunen van buurtinitiatieven
- Bijhouden klantvolgsysteem³ voor de energietransitie
- Uitvoering Actieplan isolatie en energiebesparing koopwoningen 2023 - 2026
 - Voortzetten energie-advies woningeigenaren en VVE's via regionaal energieloket
 - Voortzetten jaarlijkse collectieve inkoopactie energiemaatregelen woningeigenaren
 - Voortzetten ondersteuning VVE's energiebesparing en opwek duurzame energie
 - Voortzetting draaggolf campagne energiebesparing Diemen centrum
 - Voortzetting keukentafelgesprekken gericht op buurtgerichte verduurzaming
 - Voortzetting uitvoerig subsidieregeling woningisolatie met focus op slecht geïsoleerde woningen
 - Voortzetting advisering en procesbegeleiding VVE's met focus op slecht geïsoleerde woongebouwen
- Uitvoering Actieplan energie-armoede
 - Voortzetting energie-advies door vrijwillige energiecoaches (n.a.v. prestatie afspraken met woningcorporaties, gestart in 2021). Uitvoering hiervan zal in 2026 definitief worden overgedragen aan Daarom Duurzaam Diemen.
 - Onderzoeken aanvullende aanpak energie-armoede via gordijnenproject
- Uitvoering van het door Diemen in 2022 mede ondertekende Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2026⁴:
 - Toezicht en handhaving energie- en klimaatregelgeving Europese Energie Efficiency Richtlijn, Besluit activiteiten leefomgeving en Besluit bouwwerken leefomgeving
 - Voortzetten energie-advies bedrijven via regionaal energieloket

Monitoring

Wat	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
CO ₂ uitstoot (excl. Autowegen)	99 kton	87 kton	.n.n.b.	93 kton	80 kton ⁵
Energiegebruik (excl. autowegen)	1.243 TJ	1.167 TJ	n.n.b.	1.440 TJ	1.100 TJ ⁶
Elektriciteit uit hernieuwbare bronnen	8,1%	n.n.b.	n.n.b.	12,5%	13,0% ⁷
Totaal aardgasverbruik kleinverbruikers ⁸	13.527.147 m ³	12.237.286 m ³	10.569.304 m ³	12.230.000 m ³	10.250.000 m ³

³ Een klantvolgsysteem is een database waarin gegevens over klanten staan. In het geval van de warmtetransitie en de opgave om van het aardgas af te gaan gaat het om een database waarbij per woonadres kan worden bijgehouden : Wie contactpersonen zijn, wat openbare en aangeleverde gegevens over de huidige energiesituatie en energieprestatie zijn, welke contactmomenten er geweest zijn en welke afspraken daarbij gemaakt zijn en wat wensen, behoeften en openstaande vragen zijn. De database wordt conform de privacyregelgeving gevuld met openbare gegevens en aanvullende benodigde gegevens waar bewoners hun toestemming voor hebben gegeven. De toegang tot benodigde gegevens waarvoor inwoners toestemming hebben gegeven wordt daarbij beperkt tot alleen de medewerkers die direct betrokken zijn bij de energietransitie.

⁴ De looptijd van het energiebesparingsakkoord is in 2025 met 1 jaar verlengd tot en met 2026. Per 1 juli 2023 is de uitvoering van alle toezicht energiebesparing vanuit milieuregelgeving verplicht belegd bij de Omgevingsdienst.

⁵ De monitoringsgegevens zijn afkomstig uit de klimaatmonitor van Rijkswaterstaat. Helaas lopen de gegevens achter (voor 2023 zijn de gegevens nog niet gepubliceerd) waardoor het ook niet mogelijk is hierop goed te begroten.

⁶ Zie opmerking onder 1. In 2022 viel Rusland de Oekraïne binnen waarna de energieprijzen sterk stegen. Dit reulteerde in een sterke daling van het verbruik. De daling blijft structureel maar vlakkt wel af.

⁷ Zie opmerking onder 1. Ten gevolge van het afschaffen van de salderingsregeling iper 1 januari 2027 en het berekenen van terugleverkosten door energieleveranciers is de interesse voor plaatsing van zonnepanelen op bestaande bouw sterk afgenomen.

⁸ Deze gegevens zijn voor het eerst opgenomen in de jaarstukken 2023 vanwege de raadsnotie voor een aardgasmonitor. Voor deze monitor wordt gebruik gemaakt van open data van Liander. Jaarlijks rapporteert Liander het gasgebruik van kleinverbruik aansluitingen, (< 40m³/uur). Zowel in woningen als in kleine bedrijven en instellingen. De weergegeven hoeveelheden zijn het standaard jaarverbruik (SJV). Dit is het gemeten gebruik, gecorrigeerd voor temperatuur en energieinhoud. In verband met de privacy van de gebruikers geeft Liander het gebruik per postcode (PC6). Het totale gebruik verkrijgen we door het gemiddelde gebruik te vermenigvuldigen met het aantal aansluitingen per postcode.

2.B THEMA AFVAL & CIRCULAIRE ECONOMIE

Wat willen we bereiken?

- Het terugdringen van de hoeveelheid ongescheiden restafval richting de landelijke norm van 100 kg per inwoner (Afvalplan)
- Een afvalvrij dorp en een volledig circulaire economie in 2050
- 50% minder gebruik van abiotische grondstoffen (mineralen, metalen en fossiele brandstoffen) in 2030 ten opzichte van 2014 (landelijke doelstelling)
- 30% woningen 30% biobased in 2030 (landelijke doelstelling)
- Circulaire bedrijfsvoering van de gemeente Diemen; het goede voorbeeld geven (zie onderdeel 4 samenwerking op duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie)
- Het stimuleren van bestaande en nieuwe bedrijven in innovatie en circulariteit en het creëren van extra werkgelegenheid

Wat gaan we ervoor doen in 2026?

- Uitvoeren Afvalplan 2020 gemeente Diemen: basisstructuur afvalinzameling behouden en het scheidingspercentage verder bevorderen
- Voortzetten communicatie en voorlichting over afvalscheiding
- Voortzetten van het op aanvraag verstrekken van containers aan huis voor de inzameling van oud papier en karton en/of plastic verpakkingen, blik en drankenkartons.
- Voortzetten gescheiden inzameling afval bij scholen
- Jaarlijkse uitdeeldag compost op gemeentewerf
- Stimuleren en faciliteren deelname aan landelijke opschoondagen (Landelijke Opschoondag en World Cleanup Day) en bewonersinitiatieven op dit gebied.
- Verminderen van zwerfafval en het verkleinen van de plastic soep in Diemen, samen met onze (jonge) inwoners
- Toezicht en handhaving regelgeving bedrijfsafval vanuit Besluit Activiteiten Leefomgeving
- Voortzetten deelname aan deelregionale MRA werkgroep circulaire economie
- Aansluiting bij MRA aanpak grondstofstromen
 - Terugdringen gebruik wegwerpplastic en in openbare ruimte plaatsen van objecten gemaakt van moeilijk recyclebare plastics vanuit MRA convenant circulaire plastics
 - Stimuleren houtbouw vanuit MRA convenant houtbouw
 - Stimuleren circulair bouwen vanuit MRA convenant toekomstbestendige woningbouw
- Onderzoek naar instrumenten om circulariteit beter te betrekken bij projecten in de openbare ruimte
- Onderzoek circulariteit in nieuw materialenhandboek openbare ruimte
- Verkenning mogelijkheden voor een gemeentelijk circulair materialendepot
- Verkenning deelname convenant Circulaire Deal Secundaire Bouwmaterialen MRA
- Verkenning deelname convenant Schoon Emissieloos Bouwen
- Beoordeling haalbaarheid opnieuw organiseren Textiel of E-waste race bij scholen in de DUO-gemeenten
- Verkenning naar het opzetten van een circulair gordijnenproject
- Verkenning project uitleen elektrische bakfietsen voor inwoners voor grofvuil
- Deelname aan veggiechallenge
- Deelname aan de week van de circulaire economie
- Samenwerking met Daarom Duurzaam Diemen, Rataplan en maatschappelijke partners tijdens circulaire evenementen.

⁹ De verwachting is dat het aardgasverbruik in 2026 vrijwel gelijk blijft ten opzichte van 2024. Dit komt omdat het energiebesparingseffect door sterk verhoogde aardgasprijzen direct na de inval in Oekraïne deels teniet is gedaan door inmiddels lagere prijzen. Daarnaast is de gebouwvoorraad sinds het laatste kwartaal van 2023 nauwelijks verder geïsoleerd ten gevolge van een uitspraak van de Raad van State over de problemen met bescherming van vleermuizen. Om isoleren weer goed mogelijk te kunnen maken is de gemeente begonnen met het opstellen van een Soortenmanagementplan.

Monitoring

Wat	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Hoeveelheid restafval (kg) per inwoner per jaar	180 kg	188 kg ^b	180 kg	189 kg ^a

2.C THEMA NATUUR & BIODIVERSITEIT

Wat willen we bereiken?

- Versterken natuurwaarde
- Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur
- 1000 nieuwe bomen planten in deze collegeperiode (collegeakkoord 2022-2026)

Wat gaan we ervoor doen in 2026?

- Voortzetten inhuur ecologisch specialist voor advisering bij projecten en verbeterde omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden
- Uitvoeren van projecten uit het Uitvoeringsprogramma verbeteren Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 gericht op 1) in stand houden en verbeteren ecologische verbindingen en 2) kwaliteit van de Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 verbeteren, waaronder:
 - een verbinding onder het spoor tussen park Spoorzicht en de Oosterringdijk
 - verbeteren ecologische kwaliteit Park de Omloop en Diemerdreef.
 - verbeteren ecologische verbinding onder het spoor bij Zwanepad
- Voortzetten van verbinden van buurtgroen met de hoofdgroenstructuur/natuur.
- Communicatie verbeterde aanpak voor omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden (waaronder soortenmanagementplan voor onder meer de isolatieopgave)
- Voortzetten aanleg en onderhoud van natuurvriendelijke oevers en verbinden van waterpartijen
- Voortzetten verhogen van belevings- en natuurwaarde bij groot onderhoud van perken en borders
- Voortzetten grasmaaien met oog voor ecologie
- Voortzetten waar mogelijk bomen aanplanten conform de doelstelling uit het Coalitie-akkoord
- Stimuleringsactie planten bomen bij particulieren
- Voortzetten voorlichting problemen plaagdieren en waterkwaliteit door voedsel in de openbare ruimte.
- Plaatsen (2026) en jaarlijkse monitoring (2026 - 2028) door inwoners van bijenhotels via Beegrateful

Monitoring

Wat	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Hoeveelheid bomen in de openbare ruimte	10.774 ¹²	14.009 ¹³	14.274 ¹⁴	15.262 ¹⁵

¹⁰ De toename van de hoeveelheid restafval per inwoner komt waarschijnlijk doordat het grootste deel van de nieuwbouw in Diemen bestaat uit appartementen. Bewoners van appartementen scheiden minder afval.

¹¹ Inschatting gebaseerd op de resultaten over 1e kwartaal 2025.

¹² Eind 2023 is gestart met een nieuw beheersysteem en een inspectie van alle bomen in Diemen. In 2023 was de inspectie van Diemen Zuid afgerond en waren de aantallen ingevoerd in het nieuwe beheersysteem. Het aantal bomen dat bij 'werkelijk 2023' staat, was dus een optelling van de nieuwe gegevens voor Diemen Zuid en de aantallen uit het oude beheersysteem voor de rest van de gemeente

¹³ In 2024 is de inspectie van Diemen centrum afgerond en zijn de aantallen ingevoerd in het nieuwe beheersysteem. De aantallen die bij 'Realisatie 2024' staan, zijn dus een optelling van de nieuwe gegevens voor Diemen Zuid en Centrum en de aantallen uit het oude beheersysteem voor Diemen Noord. Bij de inventarisaties bleken meer bomen te staan dan wat was opgenomen in het oude systeem. Daarnaast had de gemeente ook in 2024 een paar honderd bomen bijgeplant.

¹⁴ Het werkelijke aantal bomen in het nieuwe bomenbestand in augustus 2024 bedroeg: 13.774. De inspectie van Diemen Zuid en Centrum was toen afgerond en die aantallen waren ingevoerd in het nieuwe beheersysteem. Dit aantal is dus gebaseerd op een optelling van de nieuwe gegevens voor Diemen Zuid, Centrum en de aantallen uit het oude beheersysteem voor de rest van de gemeente. In 2025 verwachten we rond de 500 bomen bij te planten. Daarmee kwam de begroting van het aantal bomen eind 2025 dus uit op $13.774 + 500 = 14.274$

3. Naar een gezonde leefomgeving

Met de pijler Gezonde leefomgeving uit de Duurzaamheidsagenda pakken we de problemen in de leefomgeving aan waar we hier en nu last van hebben. Tot de pijler gezonde leefomgeving behoren de volgende drie thema's: Klimaatadaptatie, Luchtkwaliteit & Geluid en Schone Mobiliteit.

3.A THEMA KLIMAATADAPTATIE

Wat willen we bereiken?

- Voorbereid zijn op opwarming gebouwde omgeving (hittestress), Intensere regenbuien en langere periodes van droogte

Wat gaan we ervoor doen in 2026?

- Uitvoeren Programma Klimaatadaptatie 2024-2028
- Afronden klimaatadaptief inrichten Scheepskwartier en Vlinderbuurt, waarbij de resultaten worden gemonitord ter lering voor toekomstige projecten
- Voortzetten klimaatadaptief inrichten Oosterringdijk bij reconstructie
- Voortzetten klimaatadaptief inrichten Oud Diemen
- Klimaatadaptief inrichten Buitenlust
- Klimaatadaptief inrichten Hoofdassen
- Klimaatadaptief inrichten Wandellandschap Rode Kruislaan en Flats Rode Kruislaan
- Voortzetten operatie Steenbreek gericht op het stimuleren van ontstenen en vergroenen van privéterreinen
- Bomen uitdelen die inwoners in hun eigen tuin kunnen aanplanten
- Voortzetten gesprek met scholen over vergroenen van hun schoolpleinen

Monitoring

Wat	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Aantal buurten (van in totaal 35) die volledig aan de Diemense normen voor wateroverlast voldoen	3	4	8	10
Aantal buurten (van in totaal 35) die volledig volgens het beleid tegen droogte zijn ingericht	3	4	9	10

3.B) THEMA LUCHTKWALITEIT & GELUID

Wat willen we bereiken?

- Een gezonde leefomgeving met een schone luchtkwaliteit en lage geluidbelasting

Wat gaan we ervoor doen in 2026?

- Voortzetten deelname in de Bestuurlijke Regie Schiphol over de inpassing van luchtvaart en de luchthaven Schiphol in de regio
- Voortzetten inbreng en toetsing van eisen luchtkwaliteit en geluid bij ruimtelijke en verkeerskundige plannen en projecten
- Opstellen geluidbelastingskaarten (5 jaarlijkse verplichting voor stedelijke gebieden vanuit de EU-Richtlijn Omgevingslawaaai)
- Basisgeluidemissies gemeentelijk wegennet bepalen (ten behoeve van de nieuwe monitoringsverplichting wegverkeerslawaaai uit de Omgevingswet)
- Omzetten geluidzones rondom industrieterreinen naar geluidproductieplafonds (GPP's) conform de Omgevingswet
- Uitvoeren acties uit Actieplan geluid 2024-2028
- Uitvoeren acties uit decentraal uitvoeringsplan Schone Lucht Akkoord
- Voortzetten bewustwordingscampagne nadelen stoken en beperken overlast

¹⁵ Het aantal bomen in het bomenbestand in juli 2025 bedroeg: 14.762. We verwachten in het restant van 2025 en in 2026 nog ongeveer 500 bomen bij te planten. Daarmee komt de begroting van het aantal bomen eind 2026 dus uit op 14.762 + 500 = 15.262

- Subsidieregeling verwijdering rookgaskanalen bestaande woningen van maximaal €1000,- (op basis van de hiervoor aangevraagde SPUK Schone Luchtakkoord met 50% cofinanciering door de gemeente)
- Inruilregeling van €1000,- voor minima voor hun fossiele brom- en snorfietzen naar een elektrische variant die aan Amsterdamse milieuzonecriteria voldoet (mits aangevraagde SPUK Schone Luchtakkoord wordt toegekend)
- Voortzetten lobby verlagen maximumsnelheid rijkswegen
- Voortzetten jaarlijkse meting luchtkwaliteit in samenwerking met de GGD (in 2021 gestart)
- Volgen meetprogramma geluid van Rijkswaterstaat voor het onderdeel scheepvaart op de vaarwegen van Rijkswaterstaat

Monitoring

Wat	Wanneer
meting luchtkwaliteit	jaarlijks (ingående 2021)
5 jaarlijks opstellen geluidbelastingskaarten	Geluidbelastingskaart is uit 2022; actualisatie volgt in 2026
Basisgeluidemissies gemeentelijke wegen	5 jaarlijks (ingående 2026)

3.C) THEMA SCHONE MOBILITEIT

Wat willen we bereiken?

- Uitstootvrij regionaal OV-systeem in 2030
- Overige regionale mobiliteitssystemen uitstootvrij in 2050
- Verbeteren fiets- en looproutes

Wat willen we gaan doen in 2026?

- Proactief bijplaatsen laadpalen voor auto's in Diemen (conform Beleidsnotitie opladen elektrische voertuigen en de laadkaart met vooraf uitgezochte geschikte locaties).
- Uitbreiden aantal zero emissie bussen door GVB/Vervoerregio. Op dit moment is de helft van de bussen in de VRA emissievrij. In 2026 moet 100% van de bussen emissievrij zijn.
- Verbeteren fiets- en looproutes als onderdeel van de Uitvoeringsagenda van de Mobiliteitsvisie Diemen 2040.
- Meer schaduw creëren door het plaatsen van meer bomen op wandelroutes en op pleinen.
- Hanteren parkeernormen en aanleg voldoende fietsparkeerplaatsen conform het in 2026 te actualiseren Parkeerbeleidsplan.
- Voortzetten regionale samenwerking Green Deal zero Emission stadslogistiek en Green Deal fiets in samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam.
- Deelname aan Regionaal Mobiliteitsprogramma (onderdeel nationaal Klimaatakkoord) via de Vervoerregio Amsterdam. De doelen uit het Regionaal Mobiliteitsprogramma zijn geborgd in bestaande beleidstrajecten binnen de Vervoerregio Amsterdam. Diemen neemt hieraan deel.
- Door meer regie op op deelmobiliteit te voeren wordt verloedering van de openbare ruimte tegen gegaan en tevens het gebruik van deelmobiliteit gestimuleerd. Om dit te bereiken wordt samengewerkt met de Vervoerregio Amsterdam.

Monitoring

Wat	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Aantal laadpalen	112 laadpalen	124 laadpalen	160 laadpalen	180 laadpalen
(Aantal laadpunten)	223 laadpunten	248 laadpunten	320 laadpunten	360 laadpunten

4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie

Wat willen we bereiken?

- Duurzaam/maatschappelijk verantwoord inkopen
- Duurzaamheid in de bedrijfsvoering: gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen
- Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte
- Duurzaam beheren van de openbare ruimte
- 2030 klimaatneutrale gemeentelijke organisatie
- Doelstellingen circulair inkopen:
 - 2022 >10%;
 - 2025 >50%;
 - indien haalbaar 100% in 2030.

Wat gaan we ervoor doen in 2026?

- Voortzetten begeleiding Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) door MVI- regisseur
- Opstellen jaarplan MVI 2026 mede op basis van Inkoopjaarplan 2026
- Aansluiting bij relevante regionale inkooppakketten vanuit MRA programma Circulaire Economie
- Uitvoering gemeentelijke Meerjarenonderhoudsplannen gericht op energiebesparing, opwek van duurzame energie en aardgasloze gemeentelijke gebouwen (zie paragraaf onderhoud kapitaalgoederen - gebouwen Diemen)
- Voortzetten gescheiden afvalinzameling gemeentelijke organisatie
- Voortzetten inkoop duurzame elektriciteit en CO₂ gecompenseerd gas
- Advies duurzaamheid (energie, circulair, natuurinclusief en klimaatadaptief) bij alle relevante ruimtelijke (her)ontwikkeling
- Advies natuur, milieu (geluid, lucht, veiligheid, bodem) en verkeer\mobiliteit waar van toepassing bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen
- Alleen inkopen van gecertificeerd duurzaam hout en papier
- Toepassen energiezuinige led verlichting bij vervanging lichtmasten en armaturen
- Voortzetten beheer openbare ruimte zonder chemische bestrijdingsmiddelen

Monitoring

Wat	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Energieverbruik gemeentelijke organisatie (Elektriciteit (KWh) en gas (m3)) ¹⁶	2.397.303 KWh 217.968 m ³	2.578.601 KWh 200.000 m ³	2.750.000 kWh 204.000 m ³	2.750.000 kWh 190.000 m ³
Opgewekte duurzame energie gemeentelijke organisatie ¹⁷	231.870 kWh	190.000 kWh ¹⁸	360.000 kWh	300.000 kWh ¹⁹
% Led openbare verlichting ²⁰	38%	45%	50%	60%

¹⁶ De gemeente neemt elektriciteit af met certificaten van in Nederland opgewekte duurzame elektriciteit en aardgas met CO₂ compensatie. Bij de transitie naar aardgasvrije verwarmingstechnieken neemt het gebruik van (duurzaam opgewekte) elektriciteit toe en het gebruik van gas af.

¹⁷ De begrote hoeveelheid opgewekte duurzame energie voor de gemeentelijke organisatie betreft de opwek op gebouwen die van de gemeente zijn én door de gemeente gebruikt worden. Waar mogelijk plaatst de gemeente echter ook in samenspraak met de huurders/gebruikers zonnepanelen op gebouwen die wel van de gemeente zijn maar die niet door de gemeentelijke organisatie gebruikt worden, zoals 't Kruidvat, het Noorderlicht en de Omval.

¹⁸ Dit is een schatting. Ten gevolge van het faillissement van de energieleverancier zijn definitieve gegevens (nog) niet bekend. De opbrengst is lager dan in voorgaande jaren ten gevolge van een begin 2024 begonnen en enkele maanden aanhoudende maar inmiddels verholpen storing bij de zonnepanelen van de gemeentewerf.

¹⁹ Bij de begrote hoeveelheid door de gemeentelijke organisatie opgewekte elektriciteit in 2025 was plaatsing van panelen op het gemeentehuis (na de uitvoering van het geplande onderhoud van het dak van het gemeentehuis) meegenomen. Dit is vertraagd. De oplevering staat nu gepland in het eerste halfjaar van 2026. Daadwerkelijke productie van elektriciteit door zonnepanelen op het gemeentehuis kan in dat geval in het de tweede halfjaar van 2026 starten.

²⁰ Toelichting %Led openbare verlichting: Vervanging van de resterende spaarlampen door LED verlichting is onderdeel van groot onderhoud.

5. Samenwerken aan duurzaamheid met de samenleving

Wat willen we bereiken?

- In samenwerking met de samenleving de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen van een duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de Duurzaamheidsprogramma en het Coalitie-akkoord te realiseren
- Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen
- Sluiten van Diempacten (duurzaamheidspacten) met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.)

Wat gaan we ervoor doen in 2026?

- Voortzetten van het natuur- en milieu-educatie aanbod voor scholen via de AM regio en Natuurwijs
- Voortzetten ondersteuning bij het uitbouwen van Daarom Duurzaam Diemen
- Definitieve overdracht van coördinatie van het programma met energiecoaches (in 2021 gestart vanuit prestatieafspraken met woningcorporaties) aan Daarom Duurzaam Diemen en opnemen van deze opdracht in hun structurele subsidie²¹
- Uitvoering afspraken over duurzaamheid in de meerjarenafspraken met de woningcorporaties
- Jaarlijkse adviesvraag duurzaamheid aan kinderraad: initiatief dat kinderraad wil oppakken en/of initiatief voor gemeentelijke duurzaamheidsprogramma
- Ondersteuning inwonerinitiatieven duurzaamheid
- Stimuleren ambassadeurschap duurzaamheid
- Deelname onderzoek en doorontwikkeling Energygame (n.a.v. raadsmotie Power Saver Game)²²

Monitoring

Wat	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Verstrekke subsidies	2	5	3	5

²¹ In 2025 is gestart met een proef voor een jaar voor de overdracht van de coördinatie van energiecoaches van de gemeentelijke organisatie naar Daarom Duurzaam Diemen. Hiervoor is over 2025 incidentele subsidie verstrekt.

²² De gemeente Diemen heeft begin 2020 megedaan met een wetenschappelijk onderzoek vanuit de Universiteit Utrecht naar de effectiviteit van een spel (Power Saver Game) met energiebesparing tot doel. Op 2 juli 2020 nam de gemeenteraad de motie powersavergame Diemen aan waarin het college werd verzocht de mogelijkheid te onderzoeken om het energiebesparingsspel een jaarlijks terugkerend evenement te maken. De ontwikkelaar werkt momenteel nog aan een nieuwe versie van de game. Naar aanleiding van de motie heeft de gemeente Diemen het voornemen uitgesproken om aan een vervolgonderzoek mee te doen zodra een nieuwe versie beschikbaar is.

Kostenraming

PROGRAMMA DUURZAAMHEID

De gemeentelijke kosten voor de uitvoering van het jaarprogramma duurzaamheid over 2026 ramen we op € 719.000.²³ Dit kan worden gefinancierd vanuit het bestaande structurele budget voor duurzaamheid. Daarnaast worden de beschikbare SPUKs (energiearmoede (SPUK EA), Lokale aanpak Isolatie (SPUK LAI)), Decentralisatie uitkering capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (DU CDOKE) en de SPUKs Schone Luchtakkoord (SPUKs SLA) in 2026 ingezet conform de eisen die het Rijk daaraan gesteld heeft.

Duurzaamheid is een dynamisch terrein met vele lokale, regionale en (inter)nationale ontwikkelingen. Nieuwe (gelabelde) Rijksuitkeringen, extra investeringen en (lokale) ontwikkelingen die effect hebben op de gemaakte begroting voor duurzaamheid zullen via kwartaalbrieven worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Op het thema Energie & Klimaat is sprake van zoveel dynamiek (personeel, financiële middelen en effecten op de samenleving en openbare ruimte) dat daar een apart Deelprogramma van is gemaakt. Wel blijft het thema Energie & Klimaat gewoon deel uitmaken van de overkoepelende programmatische aanpak op duurzaamheid. Zowel intern (integrale inzet op duurzaamheidsthema's van het duurzaamheidsprogramma bij beleidsontwikkeling, ruimtelijke ontwikkeling en beheer, gemeentelijke bedrijfsvoering en gebouwen en inkoop) als extern (integrale inzet op duurzaamheidsthema's van het duurzaamheidsprogramma bij het sluiten van Diempacten, de samenwerking met Daarom Duurzaam Diemen, het ondersteunen van inwonersinitiatieven, etcetera)

Specifieke uitkeringen schone lucht akkoord (SPUK's SLA)

De gemeente Diemen heeft in 2022 het Schone Lucht Akkoord (SLA) ondertekend en vervolgens een lokaal actieplan opgesteld. De gemeente heeft een SPUK SLA aangevraagd en toegewezen gekregen voor een subsidieregeling van maximaal €1.000 per adres voor verwijdering van rookgaskanalen voor houtkachels. Voorwaarde is dat de gemeente 50% cofinanciert. Hiervoor is in 2026 €13.000 begroot. Daarnaast heeft de gemeente een SPUK SLA van € 75.000 aangevraagd voor een inruilregeling voor vervuilende brom- en snorfietsen voor lage inkomens²⁴. Het is nog niet zeker dat dit wordt toegekend. De gemeente zal zelf nog aanvullend € 25.000 moeten bijdragen. Ook dit is in de begroting voor 2026 opgenomen.

DEELPROGRAMMA ENERGIE & KLIMAAT

Met de coalitievorming voor de periode 2022 - 2026 is structureel € 495.000 aan gemeentelijke middelen vrijgemaakt voor de energietransitie. Daar bovenop zetten we sinds 2023 de jaarlijkse basisuitkering capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energiebeleid (CDOKE) in voor de benodigde aanvullende personele capaciteit op de energietransitie.

²³ Dit bedrag is inclusief de € 495.000 structurele middelen die voor de energietransitie waren vrijgemaakt.

²⁴ Oudere brommers en snorfietsen hebben een relatief hoge uitstoot van luchtverontreinigende stoffen. De gemeente Amsterdam heeft verschillende milieuzones ingevoerd, waaronder een uitstootvrije zone voor brom- en snorfietsen voor de gehele gemeente. De eisen worden stapsgewijs aangescherpt. Inmiddels zijn brommers van vóór 2010 in Amsterdam al niet meer toegestaan. Vanaf 2030 mogen alleen nog elektrische brommers in Amsterdam rijden. Met de SPUK SLA kan Diemen aansluiten bij de Amsterdamse aanpak waarbij inwoners via de stadspas maximaal € 1.000,-korting kunnen krijgen op een nieuwe of tweedehandse elektrische brom- of snorfiets.

De exacte hoogte van de basisuitkering CDOKE over 2026 is nog niet bekend. Er is enerzijds een 10% efficiencykorting ten opzichte van 2025 aangekondigd vanwege het afschaffen van de SPUK uitkerings- en verantwoordingsmethodiek. Anderzijds is er ook een verhoging bij de miljoenennota aangekondigd vanwege loon- en prijsbijstelling. Voor de begroting 2026 gaan we daarom uit van dezelfde basisuitkering CDOKE als in 2025, te weten € 680.000.

In de begroting van 2026 putten we de CDOKE middelen voor het eerst volledig uit met vanaf 2023 nieuw geworven en ingehuurd personeel op de energietransitie. In de afgelopen jaren werden de CDOKE middelen deels uitgeput door ook personeel gefinancierd uit gemeentelijke middelen (aanstelling van vóór 2023) aan CDOKE toe te schrijven. Met het hierbij vrijkomende gemeentelijke budget werd afgelopen jaren de bestemmingsreserve duurzaamheid aangevuld voor toekomstige uitgaven op Energie & Klimaat.

Met het deelprogramma Energie & Klimaat wordt invulling gegeven aan de verplichtingen van het nationale klimaatakkoord én de extra ambitie van de gemeente Diemen om in 2040 fossiel onafhankelijk te zijn. De uitvoering van de activiteiten in het deelprogramma Energie & Klimaat begonnen met ontwikkeling van beleid (transitievisie warmte en opvolger warmteprogramma, Regionale energiestrategie) binnen team ruimtelijk beleid. Inmiddels wordt de uitvoering steeds concreter en vraagt daardoor steeds meer inzet, ook van andere teams en disciplines (team projecten (wijkgerichte aanpak), economie (aanpak bedrijventerreinen), team infra (ontwerp en aanleg energie-infra), vergunningverlening (bouw, infra en soortenmanagementplan), financieel en juridisch advies, etcetera).

In 2026 kunnen de activiteiten voor Deelprogramma Energie & klimaat nog worden bekostigd uit de gemeentelijke middelen en de uitputting van de basisuitkering CDOKE. Met de coalitiebesprekingen en de begroting 2027 zullen nieuwe besluiten moeten worden genomen over de ambities en invulling van en bijbehorende middelen voor het Programma Energie & Klimaat voor de periode 2027 - 2030.

Basisuitkering capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energiebeleid (CDOKE)

Inmiddels is duidelijk dat CDOKE budget voor de periode 2026 -2030 is opgenomen in de Rijksbegroting. Voor de periode na 2030 zijn nog geen CDOKE gelden voor decentrale overheden in de rijksbegroting opgenomen. De minister erkent dat er ook na 2030 veel inzet van gemeentes op klimaatbeleid nodig is en heeft de Raad voor Openbaar bestuur (ROB) opdracht gegeven te adviseren over de rijksbijdrage voor de periode 2031 - 2035.

Over de periode 2023 - 2025 werd CDOKE uitgekeerd als gelabelde Specifieke uitkering (SPUK). De uitkeringswijze voor de CDOKE gelden gaat in 2026 veranderen. Vanaf 2026 zal CDOKE worden uitgekeerd via het gemeentefonds. In 2026 gebeurt dat als decentralisatie uitkering (DU). Vanaf 2027 gebeurt dat via een nieuwe vorm, de Bijzondere FondsUitkering (BFU). Er moeten nog afspraken tussen rijk en gemeentes worden gemaakt over de informatieverplichtingen en monitoring over de BFU CDOKE.

Gezien de aangekondigde informatie- en monitoringsverplichtingen en de grote opgaven (versterking (boven)regionale energienetwerken en tegengaan netcongestie, isolatieopgave bestaande gebouwen, grootschalige opwek duurzame energie met zon en wind, wijkgericht van het aardgas af gaan en de realisatie van duurzame warmtebronnen, warmteinfrastructuur en warmtedistributie) is het belangrijk de DU (2026) en BFU (2027 - 2030) CDOKE binnen de gemeentelijke begroting volledig toe te wijzen aan en bestemmen voor het Deelprogramma Energie & Klimaat.

Overige Rijksuitkeringen Energie & Klimaat

De aanpak energiearmoede kunnen we tot en met 2026 voortzetten vanuit een door het Rijk toegekende derde specifieke uitkering energiearmoede (SPUK EA). Het is de bedoeling om de resterende middelen van de SPUK EA in 2026 in te zetten voor een circulair gordijnenproject. De gemeentelijke subsidieregeling voor woningen met slechtste labels kunnen we in 2026 voortzetten met de middelen vanuit de SPUK's Lokale Aanpak Isolatie (SPUK's LAI)

Voor deze [link](#) is het overzicht ook digitaal te bekijken

Risico's en weerstandsvermogen

Toelichting

Sinds 1 januari 2004 verplicht het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten tot het maken van een paragraaf weerstandsvermogen in de programmabegroting en de jaarrekening. Deze paragraaf moet ten minste bevatten:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een inventarisatie van de risico's.

Conform het BBV, artikel 11 lid 2, moeten wij vanaf 1 januari 2016 ook de volgende zes kengetallen verplicht opnemen in paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. solvabiliteitsratio;
4. grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte;
6. belastingcapaciteit.

In het kader van financieel toezicht zijn nog geen landelijke normen beschikbaar. Dit is de aanleiding waarom de toezichthouder vooralsnog geen gebruik maakt van deze normen om te bepalen hoe wij presteren op de betreffende onderdelen. Mocht er alsnog een landelijke normering komen, dan zal de toezichthouder zich daarbij aansluiten.

Beleid omtrent weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen zonder dat het bestaande beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente.

Bij het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt in structureel en incidenteel weerstandsvermogen.

Inschatting risico's

Voor een goede bedrijfsvoering moeten we weten welke risico's (en kansen) wij hebben en hoe wij deze risico's kunnen beheersen. Ter bepaling van het benodigde weerstandsvermogen hebben we inzicht in het risicoprofiel nodig.

We hebben de risico's geïnterviewd en onderzocht welke beheersmaatregelen zijn genomen of alsnog genomen moeten worden.

Ook bij de inventarisatie van de risico's maken we onderscheid in structurele en incidentele risico's. Daarbij wordt aangegeven wat het (maximaal) verwachte risicobedrag is en maakt het team een inschatting over de kans van voordoen. We houden daarbij onderstaande inschattingspercentages aan.